

Ks. pułkownik Czesław Wojtyniak (1891–1940)

Bogusław Szwedo

Urodzony 19 lipca 1891 r. w Puszczykowie pod Poznaniem, jako syn Walentego, cieśli i Agnieszki z d. Motylak. Uczęszczał do Königliches Auguste-Victoria Gymnasium w Poznaniu. Od 1903 r. należał do gimnazjalnego nielegalnego koła samokształceniowego Towarzystwa Tomasza Zana. Od 1907 r. kierował tym kołem.

W 1910 r. zdał maturę. Studiował w Arcybiskupim Seminarium Duchownym w Poznaniu i Arcybiskupim Seminarium Duchownym w Gnieźnie. 19 grudnia 1914 r. w katedrze gnieźnieńskiej otrzymał święcenia kapłańskie z rąk arcybiskupa metropolity poznańskiego i gnieźnieńskiego Edwarda Likowskiego.

1 stycznia 1915 r. został mianowany wikariuszem w parafii i pw. Świętego Wawrzyńca w Pniewach, a po kilku miesiącach w parafii pw. Świętych Apostołów Piotra i Pawła w Kostrzynie Wielkopolskim.

W październiku 1915 r. został powołany do służby w armii niemieckiej.

Ks. płk. Czesław Wojtyniak - kapłan archidiecezji poznańskiej, kapelan 14 Dywizji Piechoty, kanclerz Polowej Kurii Biskupiej.

Był kapelanem 7 Pułku Grenadierów Króla Wilhelma I. Pod koniec 1918 r., wrócił do Wielkopolski. W styczniu 1919 r. został delegowany przez arcybiskupa poznańskiego Edmunda Dalbora do wojsk wielkopolskich. Spełniał posługę duchową wśród powstańców w Kościanie i Górcie Duchownej. Podczas przekształcania się tych oddziałów w Polskie Siły Zbrojne byłego zaboru pruskiego, arcybiskup Dalbor mianował go 29 stycznia 1919 r. jednym z trzech pierwszych kapelanów powstającej Armii Wielkopolskiej. Został kapelanem 1 Pułku Ułanów Wielkopolskich. Uczestniczył w walkach pułku pod Wronkami i Osiekiem.

Od marca 1919 r. wraz z pułkiem uczestniczył w walkach z Ukraińcami w Małopolsce Wschodniej. W lipcu 1919 r. przybył w składzie pułku na front wojny polsko-bolszewickiej w rejon Bobrujska. Starał się, by każdy oddział przynajmniej raz miesiącu miał możliwość wysłuchania Mszy św. Dlatego codziennie wyjeżdżał do jednostek zgrupowanych na odcinku frontu o długości ok. 80 kilometrów. Odprawiał nabożeństwa, spowiadał, przed walkami udzielał żołnierzom absolucji generalnej. W grudniu 1919 r. został proboszczem 14 Wielkopolskiej Dywizji Piechoty. W jej składzie uczestniczył w walkach odwrotowych, polskiej kontrofensywie w sierpniu 1920 r. i pościgu za rozbitymi wojskami bolszewickimi.

We wniosku z 20 kwietnia 1920 r. o odznaczenie Krzyżem Walecznych, dowódca 15 pułku Ułanów Poznańskich, ppłk Władysław Anders napisał: Jako kapelan 15 pułku Ułanów Poznańskich towarzyszył ksiądz Czesław Wojtyniak we wszystkich akcjach, wypadach i rajdach kawaleryjskich na tyły nieprzyjaciela. Ksiądz Czesław Wojtyniak w akcji na tyły nieprzyjaciela podczas ofensywy na Mińsk Litewski w dniach 7, 8 i 9 sierpnia 1919 r. w czasie boju znajdował się w pierwszej linii, nie tylko spełniając swoje duchowe posługi, ale osobistym męstwem służąc wzorem i przykładem własnym.

W drugim wniosku z 27 stycznia 1921 r. o odznaczenie Krzyżem Walecznych, dowódca 14 Dywizji Piechoty, generał podporucznik Daniel Konarzewski, napisał: Ksiądz proboszcz Wojtyniak spełniając swe kapłańskie obowiązki z narażeniem własnego życia przebywał najczęściej na linii bojowej krzepiąc

moralnie żołnierzy, czym w znacznej mierze przyczyniał się do wielu zwycięstw. Dnia 12 września 1920 r. podczas ofensywy pod Brześciem Lit. silniejsze oddziały bolszewickie przedostały się na nasze tyły, rozdzielając naszą grupę w okolicach na wschód od Motykat. Ks. proboszcz Wojtyniak znajdując się przy północnej grupie, pragnąc przedostać się do grupy południowej dokąd wzywały go obowiązki, nie zwracając uwagi na wielkie niebezpieczeństwo przedarł się przez nieprzyjacielskie rejony, przywiózł jednocześnie cenne wiadomości, które posłużyły do dalszego rozwoju akcji.

Po zakończeniu wojny wraz z jednostkami wielkopolskimi wrócił do Poznania. W 1921 r. wziął udział w ostatnim etapie III Powstania Śląskiego, jako kapelan grupy pułkownika Pawła Chroboka. W 1921 r. został wicedziekanem Okręgu Korpusu nr VII w Poznaniu. Był również proboszczem Garnizonu Poznań i proboszczem kościoła garnizonowego pw. Świętego Józefa. 16 grudnia 1921 r. został zatwierdzony w stopniu proboszcza (podpułkownika). 18 sierpnia 1929 r. został mianowany kapelanem Brygady Korpusu Ochrony Pogranicza „Nowogródek”. 3 października 1930 r. mianowano go dziekanem Okręgu Korpusu nr IX w Brześciu nad Bugiem.

W 1934 r. został kierownikiem referatu w Polowej Kurii Biskupiej Wojska Polskiego i wiceoficjałem Sądu Biskupa Polowego. 19 marca 1937 r. otrzymał awans na stopień dziekana (pułkownika). W 1938 r. został mianowany wicekanclerzem Polowej Kurii Biskupiej. Od 19 stycznia 1938 r. pełnił obowiązki kanclerza, ze względu na chorobę kanclerza, ks. Jana Maursbergera.

4 września 1939 r. nadzorował ewakuację Kurii Polowej na wschód. 17 września 1939 r. dostał się do niewoli sowieckiej w okolicy Łucka. Umieszczono go w obozie przejściowym w Kozielszczyźnie w obwodzie połtawskim na Ukrainie. Odprawiał w obozie nabożeństwa. 4 listopada 1940 r. osadzono go w obozie specjalnym NKWD w Kozielsku.

W wigilię Świąt Bożego Narodzenia 1939 r. wraz z innymi kapłanami został wywieziony prawdopodobnie do więzienia na Łubiance w Moskwie. 29 grudnia 1939 r. został odesłany do obozu specjalnego NKWD w Ostaszkowie. W kwietniu 1940 r. został zamordowany przez funkcjonariuszy NKWD w budynku więzienia w Kalininie. Spoczywa na Polskim Cmentarzu Wojennym w Miednoje.

Był przewidziany przez Biskupa Polowego Wojska Polskiego Józefa Gawlinę na szefa duszpasterstwa Polskich Sił Zbrojnych formowanych w Rosji Sowieckiej w 1941 r. Generał Władysław Anders dysponował dekretem biskupa Gawliny, mianującym go na to stanowisko.

Odnaczony dwukrotnie Krzyżem Walecznych, Medalem Niepodległości, Medalem za Wojnę 1918–1921, Medalem Dziesięciolecia Odzyskanej Niepodległości, Brązowym Medalem za Długoletnią Służbę i papieskim Krzyżem Pro Ecclesia et Pontifice.

Postanowieniem prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Lecha Kaczyńskiego z 5 października 2007 r. został pośmiertnie mianowany na stopień generała brygady. Awans ogłoszono 9 listopada 2007 r. w trakcie uroczystości „Katyń Pamiętamy – Uczcijmy Pamięć Bohaterów”.

W grudniu 2009 r. został zgłoszony przez Rodzinę Katyńską w Warszawie razem z 23 kapelanami Wojska Polskiego, jako kandydat do procesu beatyfikacyjnego Męczenników Wschodu (1917–1989).

Tablice pamiątkowe poświęcone jego postaci umieszczono na budynku w Puszczykowie, w kościele OO. Dominikanów w Poznaniu oraz na pomniku Polskiego Państwa Podziemnego w Poznaniu.